

Ministerul Justiției
Direcția Națională de Probațiune
Serviciul de Probațiune Arad

Operator de date cu caracter personal nr. 7303

Nr.1850/SPAR/17.03.2015

Domnului
Klaus IOHANNIS
Președintele României

Domnului
Robert Marius CAZANCIUC
Ministrul Justiției

Doamnei
Adina ANGHELESCU
redactor „Lumea Justiției”

Domnului
Victor Viorel PONTA
Prim Ministru

Domnului
Alin Lucian ANTOCHI
Secretar de Stat

Domnului
Răzvan SAVALIUC
redactor „Lumea Justiției”

Doamnei Rovana PLUMB
Ministrul Muncii

Doamnei
Iuliana CĂRBUNARU
Director general
Direcția Națională de Probațiune

Domnului
Mihai GÂDEA
Director „Antena 3”

Domnului Darius VÂLCOV
Ministrul de Finanțe

Domnului
Liviu POP
Ministru delegat
pentru Dialog Social

Doamnei
Doina DOCOLINA
Președinte
Asociația de Probațiune România

Doamnei
Crina MOCANU
Președinte
Sindicatul Național al
Consilierilor de Probațiune

Scrisoare deschisă:

„De ce să construim închisori în loc să construim mentalități?”

Probațiunea - 18 ani - Mitul lui Sisif

Data de 18 aprilie 1997 marchează un moment de maximă importanță pentru biografia sistemului judiciar român, prin înființarea la Arad a primului Centru Experimental de Probațiune din România. În considerarea dezideratului dar și a obligației României de a-și alinia justiția la standardele europene, acel centru experimental avea menirea de a promova alternativele la închisoare, cunoscute sub denumirea de „*sanctiuni neprivative de libertate*”, precum și incomensurabilele beneficii psiho-sociale, economice și culturale pe care sancționarea în comunitate a unei persoane care a săvârșit infracțiuni le aduce față de sancționarea aceleiași persoane cu pedeapsa închisorii.

În data de 18 aprilie 2015 se vor împlini 18 ani de la nașterea la Arad a acelui experiment-pilot în justiție (prin O.M.J. nr. 510/c/18.04.1997). Serviciul de Probațiune Arad (care funcționează în incinta Tribunalului Arad) este descendentul instituțional al celui prim centru experimental și unul dintre cele 42 de servicii de probațiune din care este actualmente format sistemul de probațiune din România coordonat de Ministerul Justiției - Direcția Națională de Probațiune.

Cei 18 ani de muncă în folos public ne dau îndrăzneala de a vorbi public despre frumusețea, complexitatea și dificultatea muncii noastre cu persoanele care au săvârșit infracțiuni și pe care avem aptitudinea profesională de a le reda societății.

Recenta intrare în vigoare, la data de 01.02.2014, a noilor Coduri penal și de procedură penală, a unor noi Legi de executare a sancțiunilor privative și neprivative de libertate, a unei noi Legi de organizare și funcționare a sistemului de probațiune din România, a adus cu sine **noi și profunde schimbări în filosofia pedepsei**, orientând tot mai mult scopul pedepsei dinspre dimensiunea de puniție, de extragere și separare a persoanei de comunitate către dimensiunea de reintegrare socială și de redare a persoanei către comunitate.

Astfel, dacă încarcerarea reprezintă costuri psihologice imense pentru individ și costuri economice mari pentru Stat, lăsarea în libertate a persoanei sub supravegherea serviciului de probațiune de la domiciliul acesteia reprezintă **contrariul benefic**, adică o șansă pentru persoană de a-și valoriza propria libertate în mai multe sensuri, precum: reînscrisere în circuitul școlar, accesare a unui loc de muncă, menținere a legăturii cu familia, prestare de muncă în folosul comunității, includere în programe de consiliere în vederea reintegrării sociale și dezvoltării motivației de schimbare, dobândire de abilități sociale, posibilitate de a munci și de a se auto-responsabiliza în vederea achitării prejudiciilor cauzate prin infracțiunea săvârșită, posibilitatea de da ceva înapoi comunității a cărei ordine socială a dezechilibrat-o prin actul său infracțional. În mod automat și sincron, această nouă perspectivă acordată persoanei reprezintă și un beneficiu pe termen lung pentru societate, în sensul că rata infracționalității / recidivei va scădea, închisorile nu vor mai fi suprapopulate inutil, prin urmare costurile pentru Stat vor scădea, în timp ce sentimentul de siguranță pentru comunitate va crește.

A construi noi locuri de deținere în loc de a construi în mentalul colectiv **soluții alternative la pedeapsa închisorii**, precum și a trimite în penitenciare persoane care nu au ce căuta în penitenciare, înseamnă a prefera barbaria în locul civilizației și al eficienței tratamentului penal. În termeni actuali, aceasta înseamnă a refuza contemporaneitatea cu alte state europene, cum ar fi de exemplu Suedia care, recent (februarie 2015), și-a închis 4 penitenciare din lipsă de infractori (Suedia având 4.500 de deținuți la o populație de 9,5 milioane locuitori, în timp ce România are deja peste 30.000 de deținuți, adică de 7 ori mai mulți raportat la o populație care este de doar 2 ori mai mare decât a Suediei).

La sfârșitul anului 2014, **sistemul penitenciar** din România avea în evidență sa 30.156 deținuți (din care 43% erau recidiviști), în timp ce **sistemul de probațiune** din România avea în evidență sa 37.044 persoane (dintre care 26.749 cazuri active aflate în supraveghere la data de 31.12.2014, alte 4.604 cazuri de supraveghere arhivate până la finalul anului și 5.691 persoane pentru care s-au întocmit referate de evaluare în vederea individualizării judiciare a pedepsei).

O interpretare *grosso modo* a acestor cifre conduce spre concluzia că: ½ din efectivul persoanelor sancționate penal pentru săvârșirea de infracțiuni - se află în evidența penitenciarelor, în timp ce cealaltă ½ - se află în evidența serviciilor de probațiune. Marea diferență între cele două sisteme constă însă în faptul că **penitenciarul** este o structură arhicunoscută, formată din aproximativ 11.000 angajați, în timp ce **probațiunea** este o structură aproape anonimă opiniei publice, formată din doar 360 de consilieri de probațiune.

O altă mare diferență este aceea că Statul român investește sume colosale în penitenciare (dar oricum insuficiente, date fiind condițiile de detenție improprii, adesea mediatizate și supuse oprobiului public), însă reciclează infractori (câtă vreme 43 % dintre deținuți sunt recidiviști), în timp ce sistemul de probațiune din România încearcă de 18 ani încoace să recicleze o mentalitate, dispunând însă de un buget redus și de o resursă umană extrem de modestă numeric, entuziastă și bine pregătită profesional, însă nevăzută, neuzită, necunoscută și nerecunoscută pe măsura complexității muncii depuse și a beneficiilor pe care le aduce întregii societăți.

Pentru a sublinia și mai mult disproporția, semnalăm că întreg personalul de probațiune din toate cele 42 de servicii de probațiune din România (360 consilieri) reprezintă o cifră mai mică decât personalul unui singur penitenciar din cele 39 de penitenciare existente în țară (de exemplu, doar Penitenciarul Arad are un număr de 468 angajați), precum și faptul că bugetul alocat anual întregului sistem de probațiune din România (format din 42 de servicii și o structură centrală) este mai mic decât bugetul unui singur penitenciar.

De asemenea, dacă analizăm într-o manieră pur statistică volumul de activitate al lucrătorilor din cele două sisteme, prin împărțirea numărului de beneficiari la numărul de angajați, observăm că încărcătura medie în sistemul penitenciar este de 3 infractori per angajat, în timp ce încărcătura medie în sistemul de probațiune este de 103 infractori per consilier. Intenția noastră este aceea de sublinia disproporția dintre cele două sisteme de executare a pedepsei, și nicidecum de a aduce atingere angajaților din sistemul penitenciar, a căror muncă o apreciem ca fiind extrem de dificilă și complexă, aceștia desfășurându-și activitatea într-un mediu periculos și protejând societatea de persoane adesea periculoase.

Un alt element demn de semnalat factorilor de decizie și opiniei publice este acela că resursa umană a sistemului național de probațiune din România este extrem de valoroasă, toți consilierii de probațiune fiind foarte bine pregătiți profesional (toți – licențiați în științe juridice, psihologie, asistență socială, pedagogie sau sociologie; mulți – absolvenți de studii postuniversitare; majoritatea – specializați prin programe naționale și internaționale de pregătire în lucrul cu infractorii, derulate de Direcția Națională de Probațiune în parteneriat cu instituții / organizații prestigioase din țări cu tradiție în domeniul probațiunii, cum ar fi: Marea Britanie, S.U.A., Norvegia, Elveția).

De asemenea, subliniem faptul că, dintre cei 360 de consilieri de probațiune, majoritatea covârșitoare este reprezentată de femei (307, adică 85%) în timp ce majoritatea covârșitoare a infractorilor cu care acestea lucrează sunt bărbați (80%), ceea ce nu reprezintă un amănunt nesemnificativ, ci reflectă un alt autentic element de dificultate a muncii prestate.

Precizăm că **toate sistemele judiciare ale statelor europene promovează sancțiunile neprivative de libertate administrate de serviciile de probațiune**, numai că, în timp ce țări precum Polonia, Ungaria, Republica Cehă, Spania, Italia, Franța, lucrează cu o medie ponderată de 25 infractori per consilier, un consilier de probațiune din România lucrează în medie cu 103 infractori, ceea ce înseamnă un grad de încărcare profesională de 4 ori mai mare. Relevăm în plus faptul că, dintre cele 42 de servicii de probațiune din România, cel puțin 7 servicii – au un volum de activitate de peste 150 cazuri per consilier de probațiune (cf. anexă), ceea ce înseamnă o încărcătură profesională de 6 ori mai mare decât media ponderată a altor țări europene. Serviciul de Probațiune Arad face parte din această ultimă categorie, înregistrând la sfârșitul anului 2014 o încărcătură de 155 de cazuri per consilier de probațiune.

Cei 18 ani de probațiune în România însumează **progrese remarcabile dar și disfuncții răsunătoare**, care – dacă vor continua să fie ținute sub tăcere, ignorate sau bagatelizate – nu vor avea șansa de a fi cunoscute și promovate (progresele) sau recunoscute și soluționate (disfuncțiile). Prezenta scrisoare deschisă are scopul de a readuce aceste progrese și disfuncții, cu obiectivitate și consecvență, în atenția factorilor decizionali și a opiniei publice, ca o acțiune-pilot pornită de pe plan local (similară experimentului-pilot din urmă cu 18 ani), ce se dorește a fi complementară eforturilor pe care Direcția Națională de Probațiune din Ministerul Justiției le-a depus și continuă să le depună, pe plan central.

Sistemul de probațiune din România împlinește așadar **18 ani – vârsta majoratului, ceea ce înseamnă indubitabil maturizare profesională, dar și aclamare firească de drepturi corelative cu obligațiile ce i-au fost impuse prin lege**. După cum am arătat mai sus, actualmente, în evidența serviciilor de probațiune, se află peste 30.000 de persoane care au săvârșit infracțiuni. Acestea au vârste cuprinse între 14-80 ani, au statut socio-profesional divers (de la analfabet până la profesor sau doctor, de la muncitor necalificat până la director de firmă sau demnitar politic), au grade diferite de severitate a infracțiunii comise (de la furt simplu la ucidere din culpă, de la evaziune fiscală la trafic de droguri) și grade diferite de motivație de schimbare, astfel încât intervenția este una individualizată de la caz la caz. Sunt persoane în privința cărora instanțele de judecată au dispus una dintre următoarele sancțiuni penale:

- în cazul adulților: amânarea aplicării pedepsei; suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei (însoțită de obligativitatea de a presta muncă neremunerată în folosul comunității); înlocuirea pedepsei amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunității; liberarea condiționată,
- în cazul minorilor, măsuri educative neprivative de libertate precum: stagiul de formare civică; supravegherea; asistarea zilnică; consemnarea la sfârșit de săptămână.

Subintitulăm această scrisoare deschisă **„Probațiunea - 18 ani - Mitul lui Sisif”** întrucât sistemul de probațiune din România, cu fiecare nouă etapă din evoluția sa, cu fiecare asumare de noi atribuții, cu fiecare piatră pe care a urnit-o din

loc de-a lungul celor 18 ani, seamănă izbitor cu Sisif, care se încapătăna să împingă bolovanul la deal în timp ce bolovanul se încapătăna să se prăvale peste el la vale. Albert Camus definește „absurdul” ca fiind „întâlnirea dintre nevoile oamenilor și mușenia irațională a lumii”. Această definiție, de asemenea satisface starea de spirit actuală a celor 360 de consilieri de probațiune, toți de o calitate umană și profesională extraordinară, toți disponibili spre efort supradimensionat, însă copleșiți obiectiv de povară, rutinizați de așteptare și continuând să împingă la deal bolovanul.

Întrucât dificultățile cu care se confruntă Serviciul de Probațiune Arad sunt similare / identice cu dificultățile ce se regăsesc în majoritatea celor 42 de servicii de probațiune din țară, reamintim solicitările repetate pe care serviciul nostru le-a adresat conducerilor succesive ale Ministerului Justiției (2005, 2007, 2009, 2014) în sensul:

- stabilirii unui case-load (înțeles ca „încărcătură maximă de cazuri și atribuții per consilier”),
- suplimentării numărului de posturi de consilieri de probațiune,
- instituirii unor drepturi salariale și nesalariale care să fie corelative cu obligațiile multiple și complexe pe care această categorie profesională le are deja stabilite prin lege și asumate prin conștiință profesională.

De asemenea, reamintim factorilor decizionali că, în perioada 10-12 decembrie 2014, întreg personalul Serviciului de probațiune Arad s-a aflat în **greva foamei timp de 3 zile** – ca o formă simbolică și extremă de protest, care să tragă un semnal de alarmă asupra nevoilor sistemului de probațiune. Cu ocazia fiecărei întrevederi cu reprezentanții Ministerului Justiției, am primit asigurări că se fac demersuri în vederea soluționării cererilor noastre, care de altfel nu pomesc de la revendicări pretențioase, ci de la nevoi acute. Au trecut 3 luni de la protestul serviciului nostru, la care au aderat și alte servicii de probațiune din țară, preluând „**Ștafeta Demnității și Epuizării**” în mod formal sau informal, fără însă ca această perioadă să aducă soluții concrete sau măcar un plan etapizat de soluționare.

În prezent, Serviciul de probațiune Arad își desfășoară activitatea cu 4 consilieri, *case-load-ul* din data de 31.12.2014 fiind de **155 cazuri per consilier** (423 supravegheri active + 74 cazuri arhivate + 123 referate întocmite = **620 cazuri**). Pentru a semnaliza cât de rapidă este creșterea volumului de activitate, vă informăm că doar în primele două luni ale anului 2015, serviciul nostru a înregistrat, adițional la cazurile aflate în lucru, **alte 120 de cazuri noi** (90 de supravegheri și 30 de referate), resursa umană fiind aceeași: adică 4 consilieri de probațiune.

Tragem un nou semnal de alarmă adresat de data aceasta tuturor factorilor decizionali, precum și presei ca formator de opinie și atitudine, că, odată cu intrarea în vigoare a noii legislații penale (februarie 2014), aflulul de cazuri noi care intră lunar în evidența serviciilor de probațiune este mult prea mare față de capacitatea fizică și profesională a personalului de probațiune de a pune în aplicare noile prevederi legislative, iar creșterea lunară de cazuri noi se situează într-o alarmantă progresie geometrică. La această creștere îngrijorătoare și ne-stopabilă a volumului de muncă pe activități specifice (management de caz), se adaugă participarea consilierilor de probațiune la lucrările Comisiilor de liberare condiționată din penitenciare și de acordare a liberării anticipate din centrele de detenție, precum și multitudinea de activități administrative pe care consilierii de probațiune trebuie să le îndeplinească în virtutea noii organizări a sistemului român de probațiune (serviciile de probațiune neavând la această dată nici o altă categorie de personal care să ușureze activitatea consilierilor de probațiune, cum ar fi de exemplu: personal auxiliar, secretar, dactilograf, agent de pază, contabil, femeie de serviciu etc.).

În acest context al cărui nefiresc se perpetuează de la an la an, nesuplimentarea urgentă a schemelor de personal, nereglementarea unor drepturi salariale și nesalariale, precum și lipsa de preocupare în privința stabilirii unui *case-load*, sunt **elemente ce ne adâncesc zi după zi disfuncționalitatea**, în următorii termeni:

- creștere progresivă și abruptă a volumului de muncă, mult peste capacitatea de asimilare, ceea ce conduce inevitabil la întârzieri în depunerea referatelor la instanță (ceea ce înseamnă întârzieri în durata proceselor penale), precum și întârzieri în punerea în executare a hotărârilor judecătorești, în condițiile în care numărul „*intrărilor*” este de până la de 10 ori mai mare decât numărul „*ieșirilor*” din evidență (dăm ca exemplu, cazul serviciului nostru care, doar în primele două luni ale anului 2015, a înregistrat 90 de cazuri de supraveghere nou intrate și doar 9 cazuri arhivate);

- prestare a unui număr imens de ore suplimentare neremunerate de către consilierii de probațiune, pentru a gestiona un volum de activitate de 4 - 6 ori mai mare decât media europeană, în condițiile în care săptămâna de lucru are aceleași 40 de ore în toată Europa;
- imposibilitate de recuperare a orelor suplimentare prestate, pentru că aceasta ar însemna o supraîncărcare a colegilor rămași în activitate;
- imposibilitate de efectuare integrală de către majoritatea consilierilor și a șefilor serviciilor de probațiune din țară a concediului legal de odihnă în anul 2014 și reportarea acestuia pentru anul 2015, ceea ce înseamnă pe de o parte, conștiință și vocație profesională iar pe de altă parte suprasolicitare, surmenaj, stres profesional cronicizat;
- rabat dureros de la calitatea muncii în numele cantității; senzație de compromis profesional, în sensul că vom ajunge să nu mai muncim cu oameni ci cu numere, iar intervenția va risca să nu mai fie una individualizată;
- îndepărtare de standardele profesionale de calitate la care am fost pregătiți să lucrăm; conflict valoric, în condițiile în care am respectat mereu termenele și am promovat standardele de calitate iar volumul de muncă exacerbă din prezent ne condiționează spre compromisuri în dezacord cu formarea și conștiința noastră profesională;
- imposibilitate de a derula / organiza întâlniri de lucru cu partenerii comunitari în vederea accesării de resurse pentru punerea în executare a obligațiilor de supraveghere și imposibilitate a cultivării relației profesionale cu acești parteneri (ex. AJOFM, Inspectoratele Școlare, Inspectoratele de Poliție, DGASP, CPECA, ONG-uri etc.);
- imposibilitate de a derula programe de consiliere pentru reintegrarea socială a persoanelor care au săvârșit infracțiuni (în condițiile în care majoritatea persoanelor intrate în supraveghere, sub imperiul noului Cod penal, au stabilită de instanță o astfel de obligație);
- lipsă de timp pentru analizare și soluționare aspecte metodologice și spețe complicate generate de noile Coduri;
- prioritizări, re-planificări, răsturnări de agende, frustrare, senzație de lipsă de control asupra circumstanțelor;
- periclitare a stării de sănătate a personalului de probațiune pe fondul surmenajului, scădere a randamentului profesional, afectare a vieții private, creștere a gradului de irascibilitate pentru că ne ducem acasă cu gândul la sutele de dosare care ne așteaptă pe birou – în spatele lor fiind tot atâtea sute de persoane care au săvârșit infracțiuni și care trebuie redat societății, adică sute de „povești de viață”;
- inexistență a oricărui mecanism psihologic sau financiar compensator; astfel, în condițiile în care volumul de muncă se află în continuă creștere iar dreptul consilierilor la muncă normală și normată se află în continuă ignorare, riscăm să ne dispară inclusiv satisfacția și siguranța lucrului bine făcut.

Cu doi ani înaintea intrării în vigoare a noilor Coduri, respectiv la data de 26.09.2012, Guvernul României și-a asumat, prin Memorandum, un **Plan de măsuri în vederea pregătirii sistemului judiciar pentru intrarea în vigoare a noilor Coduri**. Noi am înțeles acea asumare ca pe un angajament ferm și necesar, mai cu seamă că Primul Ministru afirma în presa vremii că „*pentru sumele și schemele de personal prevăzute pe perioada 2013-2015 nu va mai fi nevoie de nici o aprobare din partea Finanțelor, sumele prevăzute fiind ca și garantate*” (cf. anexă extras presă, Lumea Justiției, 26.09.2012). Deși s-a spus despre acest Memorandum că reprezintă „*prima asumare din partea unui guvern postdecembrist a angajamentului de a trata Justiția ca pe o prioritate*”, actualmente suntem forțați de împrejurări să ne revenim din naivitate și să înțelegem că acel Memorandum a fost un simplu angajament politic, un fel de glumă cu gust amar, în condițiile în care conținutul Memorandumului din 2012 nu se regăsește defel în realitatea serviciilor de probațiune din 2015.

Astfel, potrivit Memorandumului din 2012, suplimentarea schemelor de personal ale serviciilor de probațiune din România ar fi trebuit să se realizeze astfel:

- în anul 2013: suplimentare cu 86 posturi
- în anul 2014: suplimentare cu 293 posturi
- în anul 2015: suplimentare cu 282 posturi
- în anul 2016: suplimentare cu 232 posturi

Totuși, în anul 2015, **discrepanța dintre nevoia acută și realitatea absurdă** îmbracă cel puțin următoarele forme:

- (1) în anul 2015, peste 30.000 de infractori care nu reprezintă un pericol public crescut se află în evidența serviciilor de probațiune; dacă serviciile de probațiune nu ar exista sau dacă nu vor fi sprijinite să funcționeze corespunzător, aceste peste 30.000 de persoane s-ar afla acum sau se vor afla în viitorul apropiat în custodia penitenciarelor, adică suprapuse până la asfixiere peste populația penitenciară formată deja din peste 30.000 de deținuți. Aceasta s-ar înscrie într-o logică nefirească și nechibzuită (în sensul că, de exemplu, o persoană care a furat 5 lalele, în loc să fie preluată de un serviciu de probațiune și să presteze muncă în folosul comunității sădind alte 50 de lalele într-un parc public, ar sta vreo 5 ani în aceeași celulă cu o altă persoană care a dat spargerii la 5 bănci sau cu o altă persoană care a luat 5 vieți, această coabitare încrâncenând-o sau dezabilitând-o social atât pe durata detenției cât și după liberare și făcând din ea un nou protagonist al „știrilor de la ora 5”). Serviciile de probațiune promovează alternativele la închisoare și pot servi în mod remarcabil interesului comunitar, însă nu pot funcționa corespunzător fără resurse umane și bugetare corespunzătoare;
- (2) în anul 2015, pe lângă cele 30.000 de persoane care sunt deja încredințate de instanțe în supravegherea serviciilor de probațiune în mod direct (adică sub forma uneia dintre sancțiunile penale neprivative de libertate, alternative la pedeapsa închisorii, adică fără ca aceste persoane să fi trecut prin penitenciar), în supravegherea aceluiași servicii de probațiune vor începe să intre și o parte dintre persoanele liberate condiționat din penitenciare (aceste persoane urmând a fi obligate, în baza noului Cod penal, ca, după liberare, să respecte anumite obligații de supraveghere pe durata fracției rămase neexecutate din pedeapsa închisorii). Această noutate legislativă este extrem de utilă din prisma facilitării re-absorbției sociale a persoanelor care se liberează din penitenciare, cunoscut fiind faptul că „șocul liberării” este adesea la fel de destabilizator ca și „șocul depunerii în penitenciar”. Subliniem însă faptul că această literă de lege riscă să rămână doar o frumoasă figură literară de stil, dacă serviciile de probațiune nu vor avea asigurată resursa umană și materială aptă să asimileze această nouă categorie de beneficiari;
- (3) în anul 2015, potrivit Memorandumului, la nivel de țară ar fi trebuit să existe 935 de consilieri de probațiune pentru a face față volumului de muncă adus de noua legislație penală ori realitatea arată că suntem aceiași 360 de oameni care lucrează deja cu 30.000 infractori și își pregătește paginile albe ale Registrelor de intrări în evidență, pentru valurile de nou-intrați;
- (4) salariile consilierilor de probațiune nu au mai crescut din anul 2009, în timp ce volumul de muncă a crescut de cel puțin 4 ori (statisticile arată că, dacă analizăm doar cazurile aflate în supraveghere, în anul 2008 – în evidența serviciilor de probațiune se aflau aproximativ 7.000 de persoane iar în anul 2015 – numărul lor a ajuns la 30.000 de persoane);
- (5) demersurile repetate din perioada 2013-2015 ale Direcției Naționale de Probațiune de a promova un nou Statut al personalului de probațiune au întâmpinat în mod repetat blocaje / rezistențe la Ministerul de Finanțe și Ministerul Muncii, pe motiv că acești factori decizionali nu sunt de acord cu drepturile salariale și nesalariale solicitate pentru personalul de probațiune, în condițiile în care probabil acești factori decizionali nu sunt încă suficient informați cu privire la complexitatea și volumul de activitate prin prisma obligațiilor pe care această categorie profesională (personalul de probațiune) le are în a contribui la reforma sistemului judiciar din România;
- (6) apreciem ca inadmisibil faptul că bugetul alocat în anul 2015 întregului sistem național de probațiune (format din 42 de servicii de probațiune și o structură centrală) poate rămâne mai mic decât bugetul alocat unui singur penitenciar. Este adevărat că sistemul penitenciar are nevoie de fonduri pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție și că pedeapsa închisorii nu trebuie să aducă prejudicii demnității și integrității umane, prin condiții improprii de detenție, însă adresăm întrebarea: „De ce Statul român este dispus să cheltuiască sume mari pentru un rezultat mic, când ar putea cheltui sume judicios repartizate pentru rezultate sănătoase?” urmată de întrebarea: „De ce Statul român este dispus să construiască noi închisori în care să trimită noi persoane pentru

Serviciul de Probațiune Arad

Arad, Bd.Vasile Milea nr.2-4, Palatul Justiției, cam.18-21, tel.0257.228908 int.1350, 1211, e mail probațiune.arad@just.ro

care să cheltuiască noi sume de bani, când, **în penitenciare** – ar trebui să fie trimise exclusiv acele persoane care au săvârșit infracțiuni extrem de grave și care prezintă un risc crescut pentru comunitate, în timp ce **în probațiune** – ar trebui să ajungă toate celelalte persoane care au săvârșit infracțiuni și care satisfac condițiile de eligibilitate reglementate de lege pentru a fi sancționate într-o manieră neprivativă de libertate, reintegrarea lor socială fiind un proces derulat în comunitate, cu beneficii mult mai mari pentru individ și societate și cu costuri mult mai mici?” Un micro-studiu realizat de serviciul nostru pe un eșantion de 10 servicii de probațiune în decembrie 2014 releva că, pentru un beneficiar din probațiune, Statul a cheltuit aproximativ **30 lei / lună**, în timp ce cheltuielile pe care Statul le face cu un deținut din penitenciar sunt de aproape **3000 lei / lună**, adică de 100 de ori mai mult. Actualmente, dacă analizăm Bugetul alocat pe anul 2015 întregului sistem de probațiune – exclusiv pe dimensiunea consumabile – se constată că fiecărui beneficiar îi va reveni suma infimă de 2,7 lei / lună (buget DNP de 100.000 lei împărțit la 37.044 beneficiari aflați în evidența celor 42 de servicii de probațiune). Predicția noastră firească și alarmantă pentru anul 2015 este că NU se va mai putea face probațiune cu astfel de sume situate între 3 - 30 lei / beneficiar, în absența unor soluții concrete pentru lărgirea schemelor de personal și gestionarea volumului de muncă al consilierilor de probațiune, cu suprasolicitarea acestora pe fondul nerecunoașterii drepturilor salariale și nesalariale, și nici cu lipsa de preocupare pentru a face vizibile utilitatea publică și rezultatele spectaculoase înregistrate până acum de serviciile de probațiune;

- (7) Cu aceste resurse infime, la care au adăugat „TVA-ul” de 100% al propriului lor entuziasm și profesionalism, cei 360 de consilieri de probațiune din România au făcut minuni în anii trecuți, redând societății peste 30.000 de persoane reintegrate social, la adăpost de tentația săvârșirii de noi infracțiuni, adică au contribuit la restabilirea ordinii de drept, la împlinirea scopului educativ al pedepsei, la protecția și sănătatea pe termen lung a societății românești. Menționăm ca ilustrativ faptul că, din cele peste 30.000 de persoane aflate în supravegherea serviciilor de probațiune în anul 2014, doar 600 de persoane au săvârșit alte infracțiuni sau au încălcat condițiile supravegherii impuse de instanță, ceea ce înseamnă un „procent de eșec” al probațiunii de 2%, în condițiile în care populația actuală a penitenciarelor din România include 43 % recidiviști.

Supunem analizei tuturor factorilor decizionali și presei atât **input-urile** (resursele umane și materiale) cât și **output-urile** (rezultatele, eficiența, utilitatea) sistemului de probațiune din România, ca o întâmpinare abruptă a întrebărilor retorice: „De ce nu se alocă atenția cuvenită și resursele necesare sistemului de probațiune?”, „De ce ne complacem în a fi un Stat nechibzuit și nepreocupat de rezultate sănătoase pe termen lung?”, „De ce nu ne armonizăm gândirea și eforturile pentru a sparge bolovanul din Mitul lui Sisif?”, „De ce preferăm să fim orbi, în loc să fim clarvăzători?”

În acest context, solicităm respectuos, prin prezenta *Scrisoare deschisă*, ca, **în considerarea datei de 18 aprilie 2015**, când se vor împlini **18 ani de probațiune în România**, fiecare dintre destinatarii acestei *Scrisori deschise*, să ne ofere răspunsul său concret ori / și să inițieze demersurile necesare pentru soluționarea dificultăților obiective semnalate mai sus, în acord cu următoarele noastre așteptări firești:

Președintele României	Știm că, dintre dezideratele dumneavoastră principale, face parte independența justiției. <u>Ne așteptăm</u> ca, principal și strategic, să încurajați și reforma sistemului judiciar, sprijinind sistemul național de probațiune și să ne comunicați modalitatea în care intenționați să promovați această reformă, indiferent de culoarea politică a Guvernelor cu care veți colabora în mandatul dumneavoastră.
Primul Ministru Guvernul României	În anul 2012, v-ați asumat, prin <i>Memorandum</i>, pregătirea sistemului judiciar pentru intrarea în vigoare a noilor Coduri penal și de procedură penală, implicit pregătirea sistemului de probațiune pentru asimilarea noilor prevederi legislative. <u>Ne așteptăm</u> să utilizați și să ne comunicați instrumentele guvernamentale prin care

	intenționați să interveniți pentru a asigura dreptul la muncă normală și normată al consilierilor de probațiune din România anulului 2015, în conformitate cu angajamentul politic pe care vi l-ați asumat prin <i>Memorandum</i>. <u>Ne așteptăm</u> să abordați în mod judicios reforma sistemului judiciar, prin promovarea intereselor tuturor categoriilor profesionale ce contribuie la această reformă (așadar inclusiv personalul de probațiune), precum și prin instrumente guvernamentale de asigurare a unor condiții de muncă adecvate personalului de probațiune (prin lărgirea schemelor de personal, prin ajustări legislative pentru gestionarea volumului de muncă al consilierilor de probațiune pe noile Coduri, prin promovarea drepturilor salariale și nesalariale, prin alocări de resurse suplimentare odată cu rectificarea bugetului pe anul 2015 – așa cum de exemplu, în luna februarie a.c. ați înțeles nevoile acute ale sistemului penitenciar și ați găsit instrumentul guvernamental de suplimentare a bugetului acestuia din <i>Fondul de rezervă bugetară pus la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pentru anul 2015</i>).
Ministrul Muncii Ministrul de Finanțe Ministrul de Dialog Social	Vă rugăm să solicitați și să valorificați informațiile oficiale furnizate de Ministerul Justiției – Direcția Națională de Probațiune (structura centrală ce coordonează activitatea celor 42 de servicii de probațiune județene), în procesul de recunoaștere a volumului, dificultății, complexității și diversității activităților desfășurate de consilierii de probațiune în lucrul direct cu infractorii. <u>Ne așteptăm</u> să beneficiem de deschiderea dumneavoastră în promovarea drepturilor salariale și nesalariale ale consilierilor de probațiune, atât sub forma avizelor pentru noul <i>Statut al personalului de probațiune</i>, cât și sub forma poziționării corespunzătoare a acestei categorii profesionale în noua <i>Lege de salarizare a personalului bugetar</i> (ținând cont inclusiv de nivelul înalt de pregătire profesională și de incompatibilitățile pe care consilierii de probațiune le au identice cu ale magistraților), sens în care vă rugăm să ne comunicați modalitatea în care înțelegeți să ne fie recunoscute drepturile corelate cu obligațiile. În subsidiar, propunem doamnei Ministru Rovana Plumb, promotorul <i>Pactului pentru Demnitatea Femeii</i>, să includă și categoria profesională a consilierilor de probațiune în prevederile acestui <i>Pact</i>, ținând cont de structura de personal (85% reprezentată de femei care lucrează cu persoane care au săvârșit infracțiuni – în majoritatea lor bărbați).
Ministrul Justiției Secretar de Stat Direcția Națională de Probațiune	Această <i>Scrisoare deschisă</i> se dorește complementară eforturilor pe care le depuneți pentru ca sistemul de probațiune să se desprindă de regimul de avarie în care funcționează în prezent și să se îndrepte mai întâi spre normalitate, apoi spre eficiență funcțională. <u>Ne așteptăm</u> să identificați și să ne comunicați câteva soluții concrete pe termen scurt, până la construirea celor de care avem nevoie pe termen mediu și lung, pentru depășirea etapei de blocaj în care ne aflăm în prezent, aceea de a nu mai putea asimila noi beneficiari în evidența Serviciului de probațiune Arad (situație pe care o apreciem ca fiind similară cu a multor altor servicii de probațiune din țară). Vă propunem spre analiză următoarele soluții: - <u>detașarea / delegarea</u> de urgență a 1-2 consilieri de probațiune din alte servicii de probațiune mai puțin încărcate în acest moment, cu acordul acestora; - <u>remunerarea suplimentară</u> a consilierilor de probațiune care desfășoară aproape zilnic ore suplimentare, prin încheierea adițională, a unor <i>Contracte individuale de muncă pe durată determinată</i> (cf. art. 83 lit. b Codul Muncii) ori a unor <i>Contracte individuale de muncă cu timp parțial</i> (cf. art. 103 și urm. Codul Muncii); astfel, în

	condițiile în care serviciul nostru are 2 posturi vacante bugetate în schemă, credem că salariile celor 2 consilieri care au părăsit sistemul ar putea fi transformate în ¼ sau ½ de normă în plus față de norma curentă pentru ceilalți 4 consilieri rămași în activitate, cu acordul acestora; cunoaștem că această măsură se aplică de exemplu în sistemul public de sănătate, și el sub-dimensionat ca personal medical; - <u>elaborarea unei Circulare sau a unui Act intern</u> de asumare a realității obiective că un consilier de probațiune nu poate lucra la standarde de calitate, de sănătate și securitate a muncii cu un număr mai mare de 100 de beneficiari (ori media actuală de 103 beneficiari a serviciilor din țară deja depășește acest maxim realist iar serviciul nostru, alături de alte 6 servicii, are deja o încărcătură de peste 150 de beneficiari per consilier).
Asociația de Probațiune din România Sindicatul Național al Consilierilor de Probațiune	Cunoaștem demersurile inițiate de-a lungul timpului pentru promovarea drepturilor și intereselor legitime ale tuturor consilierilor de probațiune din România (membrii sau nemembrii), prețul acestora ca timp și efort situat peste timpul efectiv de lucru cu beneficiarii, precum și frustrarea și deznădejdea ce au urmat rezultatelor inconsistente înregistrate în urma acestor eforturi. <u>Ne așteptăm</u> să construiți și să comunicați în spațiul public noi pârgii motivaționale prin care consilierii de probațiune din țară să se unească și să lupte împreună pentru o mai bună vizibilitate a beneficiilor pe care le aduce probațiunea și pentru o mai puternică aclamare a drepturilor personalului de probațiune corelative în mod firesc cu obligațiile sale profesionale
Publicația „Lumea Justiției” Postul TV „Antena 3”	Salutăm toate demersurile dumneavoastră jurnalistice în spațiul justiției, apreciem echilibrul cu care tratați atât progrese cât și disfuncții din spațiul judiciar și felicităm modul în care vă exersați rolul de formator de opinie și atitudine. <u>Ne așteptăm</u> să ne sprijiniți în promovarea alternativelor la pedeapsa închisorii întrucât, în absența unei campanii de presă favorabilă acestor alternative, riscăm ca o frumoasă biografie instituțională cum este cea a sistemului de probațiune din România să rămână în anonimat, o mentalitate publică privind pedeapsa să rămână deformată, o categorie profesională extrem de valoroasă să se epuizeze și să se demotiveze, precum și o sumedenie de persoane care au săvârșit infracțiuni dar care nu reprezintă un pericol mare pentru comunitate să fie trimise în penitenciare, deși locul cel mai potrivit al ispășirii sancțiunii lor penale și al redresării lor comportamentale este în comunitate. Vă supunem analizei următoarele propuneri: - să monitorizați jurnalistic stadiul angajamentului Guvernului privind implementarea noilor Coduri, având în vedere că Memorandumul a fost promovat mediatic și salutat public prin numărul din 26.09.2012 al publicației „Lumea Justiției”; - să dedicați, poate chiar în ediția din 18 aprilie 2015, o emisiune „Sinteza Zilei” acestei teme de interes public a alternativelor la detenție promovate de sistemul de probațiune din România, în care să invitați la dialog toți factorii decizionali destinatari ai acestei Scrisori deschise; - să includeți în cursul anului 2015, printre temele extrem de interesante și educative ale emisiunii „În premieră”, și pe aceasta a paralelismului „Închisoare / Alternativă la închisoare”, prin prisma unor studii de caz din sistemul penitenciar și sistemul de probațiune, a unor mărturii personale ale beneficiarilor, a unor beneficii ale muncii în folosul comunității, a unor modele de bune practici desprinse din activitatea serviciilor de probațiune, apte să re-configureze mentalul colectiv privind pedeapsa.

... și poate că Sisif nu a reușit cu bolovanul său, doar pentru că a fost singur...

De aceea, finalizăm această Scrisoare deschisă cu o întrebare la care așteptăm răspunsuri care să spargă bolovanul din Mitul lui Sisif, și anume: De ce să devenim o societate închisă în prejudecăți și neputințe, când am putea să devenim o țară cu mintea descătușată, cu privirea limpede și cu mâinile libere pentru exersarea gesturilor și atitudinilor ce reflectă crezul că „împreună, se pot muta munți din loc”?

Echipa Serviciului de Probațiune Arad prin

Dalina GROZA
Șef serviciu

